

NATUURBLAD # 018
KNNV Natuurlijk Rotterdam

Samen ontdekken, onze passie delen en de natuur beschermen

- [KNNV LANDELIJK](#)
- [DE AFDELING](#)
- [De mol: vriend of vijand?](#)
- [Er is altijd iets te doen!](#)
- [KNNV Natuurbescherming](#)
- [Samen bouwen aan een groene toekomst voor Rotterdam](#)
- [GEWEEST](#)
- [AGENDA](#)
- [TIPS](#)
- [WAARNEMINGEN](#)
- [Wat is en doet Natuurlijk Rotterdam](#)

KNNV LANDELIJK

Thermometer Basiskwaliteit Natuur

Dankzij de jarenlange inzet van tellers en monitoring door vrijwilligers krijg je als gebruiker van de SoortenKijker inzicht in de algemene soorten in jouw omgeving.

De SoortenKijker geeft op basis van verzamelde data een biodiversiteitslabel tussen A (goed) en E (slecht). Hoe lager het label, hoe slechter het gesteld is met de kwaliteit van de natuur op die plek.

Wat zie je in de SoortenKijker?

Als gebruiker zie je welke algemene soorten binnen een straal van 1,5 kilometer zijn waargenomen. Maar misschien nog wel belangrijker: je ziet ook welke algemene soorten er niet zijn waargenomen, terwijl deze wel aanwezig zouden moeten zijn voor een gezonde leefomgeving. Zo weet je direct hoe het ervoor staat met de natuur in jouw buurt.

Startpunt voor verbetering

Het label is meer dan alleen een cijfer - het vormt het beginpunt om een verbetertraject in te zetten voor herstel van de lokale Basiskwaliteit Natuur. De informatie uit de SoortenKijker is het startpunt voor vrijwilligers om samen in gesprek te gaan over de gezondheid van hun leefomgeving en gezamenlijk in actie te komen.

Want laten we eerlijk zijn: de verandering zal 'van onderaf' moeten komen. Alleen samen kunnen we de biodiversiteit in stedelijk en landelijk gebied in Nederland herstellen.

SoortenKijker is online

Groene Bondgenoten heeft samen met Waarneming.nl de webapp SoortenKijker ontwikkeld. De app maakt gebruik van data uit Waarneming.nl en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) om een actuele indicatie te geven over jouw gekozen locatie.

Het handige van deze webapp is dat je precies ziet welke soorten er in een bepaald gebied zouden moeten voorkomen én welke er daadwerkelijk door vrijwilligers zijn geteld. De informatie uit de SoortenKijker is het perfecte startpunt om met elkaar in gesprek te gaan over de gezondheid van je leefomgeving. En nog belangrijker: om in actie te komen en de biodiversiteit in je eigen omgeving te herstellen - juist buiten de officiële natuurgebieden.

DE AFDELING

Kralingse Bos Overleg wil inkrimping evenementen

Twintig vertegenwoordigers van wijkorganisaties, gebruikers, omwonenden, ambtenaren en natuurvereniging Natuurlijk Rotterdam komen geregeld bij elkaar om te spreken over het Kralingse Bos.

Dit keer stond de zorg over de te grote omvang van alle evenementen op de rol. Grote eensgezindheid was

er over het kleiner maken van het aantal en vooral de omvang van de evenementen. Ze leveren een te grote verstoring op voor omwonenden en de flora en fauna.

Verder is door o.a. Natuurlijk Rotterdam aandacht gevraagd voor handhaving aanlijngebod honden op het strand bij het publieksgedeelte. De boswachters leggen nu de nadruk op handhaven van de opruipllicht, maar nemen handhaving aanlijngebod wel mee. Ook gevraagd om uitleg over het tijdelijk sluiten van de heemtuin. De redenen zijn baggeren en aanleg van nieuwe bruggen. In december klaar.

Natuurlijk Rotterdam legde ook de zorg op tafel over de afnemende aantallen/soorten flora en fauna. De boswachters legden uit dat elke twee jaar vogels en libellen worden gemonitord. Rapporten moeten bij Bureau Stadsnatuur zijn. Zij hadden de indruk dat het met de vogelstand wel goed gaat.

Foto: Huub, Echte judasoor, Kralingse Bos

Nienke Schuil spreekt in bij Provinciale Commissie over waterkwaliteit - 17 September 2025

Nienke Schuil, regisseur Ruimtelijke ontwikkeling, landschap en natuur bij de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, informeert de Cie Landelijk gebied van de Provincie Zuid-Holland over de voortgang van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Namens de KNNV-afdelingen Natuurlijk Delfland, Natuurlijk Waterweg-Noord én Natuurlijk Rotterdam, zal ze de aandacht vestigen op de aanhoudende overschrijding van nutriënten door mest en uitspoeling, en de nog steeds te hoge concentraties bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater.

Met het oog op de deadline van 2027 voor het behalen van de KRW-doelen, pleit de KNNV ervoor om middelen nu te investeren in waterkwaliteitsverbetering, in plaats van in toekomstige juridische procedures.

Talenten gezocht voor KNNV Natuurlijk Rotterdam!

Wat is jouw expertise?

Over welke onderwerpen weet jij veel? Welke kennis zou je graag met ons willen delen? Stuur een email naar KNNV Natuurlijk Rotterdam!

Denk bijvoorbeeld aan:

Berichten posten op sociale media, boekhouden, Obs en Waarneming.nl, organiseren, hoe krijg je meer vogels in je tuin, natuurlijk tuinieren, timmeren, paddentrek, samenstellen nieuwsbrief, ontwerpen of presentatie geven, foto's maken, egels....En nog veel meer!
We zijn benieuwd naar wat jij te bieden hebt. Laat je ons dat weten?!

Dus. Stuur een berichtje naar het bestuur

Voor bovenstaande oproepen geldt dat jij zélf bepaalt hoeveel aandacht en tijd je beschikbaar stelt.

De mol: vriend of vijand?

door Linde Slikboer

Met zijn dikke lijfje, lange snuit en grote graafpoten is de mol een uniek beestje om te zien. Toch kennen we ze meer van de sporen die ze achterlaten: de door sommigen gehate molshopen. De mol zelf zien we zelden omdat het diertje het merendeel van zijn leven onder de grond doorbrengt. Maar het dier achter die grondhoopjes is juist erg interessant en ook verkeerd begrepen. Mollen zijn nuttige en relatief onschuldige dieren.

De gangen van de mol vormen zijn territorium. Dieren die in de grond leven, zoals regenwormen, insecten en spinnen, vallen in de gangen en worden opgegeten door de mol, die heen en weer loopt in zijn gangenstelsel. Met zijn sterke poten graaft de mol telkens weer nieuwe gangen. De molshopen zijn de in- en uitgang van het gangenstelsel. Op verschillende momenten van het jaar en op verschillende plekken worden meer of minder molshopen gemaakt. Het aantal hopen zegt dus niet altijd iets over het aantal mollen dat ergens leeft.

De molshopen worden door sommige mensen als hinderlijk ervaren, omdat ze opvallen in een strak gazon of net weiland. Toch zouden we de mol niet moeten bestrijden, want hij is nuttig en de molshopen zijn niet schadelijk. Door gangen te graven houden mollen de bodem luchtig. Hierdoor kan water sneller weglopen. Ook worden door het graven van de mol voedingsstoffen beter verdeeld over de bodem, wat gunstig is voor planten. Mollen eten veel insecten en slakken, waardoor ze natuurlijke plaagbestrijders kunnen zijn. Verder zijn molshopen belangrijk voor biodiversiteit. Een molshoop is een ecosysteempje op zich. In de rulle, kale grond kunnen zaden van planten kiemen. Ook warmt een molshoop sneller op en is droger dan de omgeving. Bijen vinden molshopen daarom aantrekkelijke plekken om hun nest in te graven en vlinders warmen er op in de zon. Molshopen voegen variatie toe aan een landschap.

Het bestrijden van mollen is meestal niet of maar heel kort effectief. De mol kiest zijn leefgebied niet voor niets; die plek is blijkbaar heel geschikt. En omdat mollen veel voorkomen in ons land, zal een geschikt leefgebied snel weer gevonden worden door een nieuwe mol. Die nieuwe mol zal dan zijn eigen gangen gaan graven, waardoor er meer molshopen ontstaan.

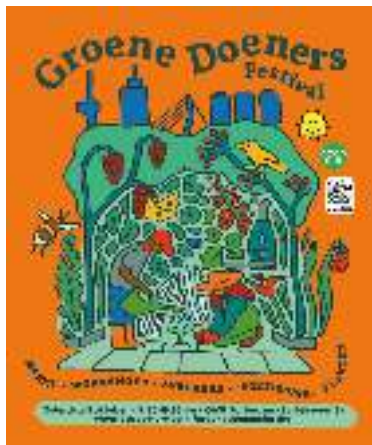
De volgende keer dat u een molshoop ziet, bedenk dan dus dat dit een mini natuurgebiedje is dat we moeten waarderen, in plaats van deze leuke en nuttige beestjes te bestrijden!

Foto: Natuurhistorisch Museum Rotterdam, *Talpa europaea* Linnaeus, 1758 [NMR999000001002], CC BY 4.0

Er is altijd iets te doen!

Het Groene Doeners Festival komt er aan!

Hét jaarlijkse groene festival voor Rotterdammers die blij worden van een groene straat, wijk en stad!

Kom meer te weten over het vergroenen van je leefomgeving en ga naar huis met een bak positieve inspiratie om aan de slag te gaan.

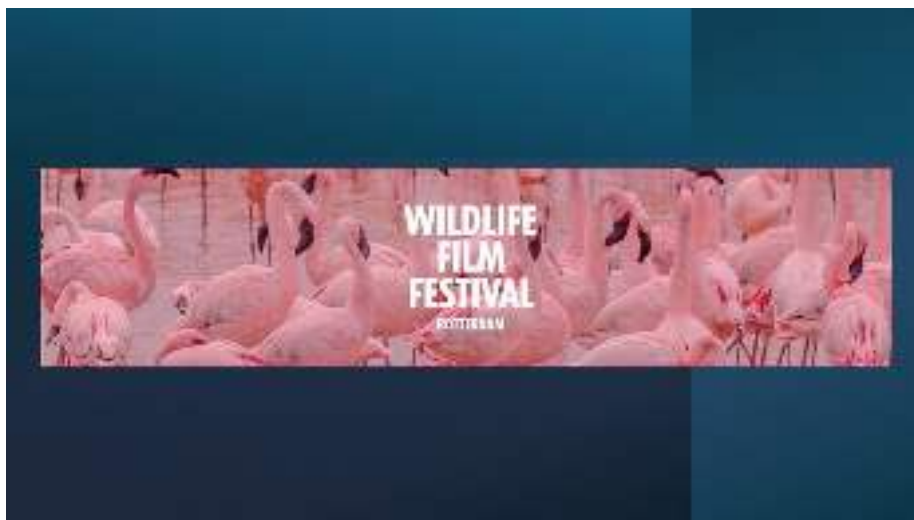
Zaterdag 11 oktober bij OASE Rotterdam.

Dit jaar zelfs met een pendelbus vanuit R'dam-Zuid. Entree is gratis.

Graag aanmelden via opzoomermee.nl/groenedoenersfestival

Wildlife Film Festival Rotterdam vertoont de mooiste natuurfilms

Van 3 t/m 9 november vertoont [Wildlife Film Festival Rotterdam \(WFFR\)](#) de mooiste, ontroerendste en spannendste natuurfilms in Cinerama en LantarenVenster. Met WFFR Lokaal gaat het festival vanaf 1 oktober alvast de wijk in en geniet je samen met je partner, gezin, vrienden, burens en familie van natuurfilms op 21 locaties in de stad.

Eerste Rotterdamse Plandelag 28 september van 8:00 tot 22:00 uur.

Rotterdam wordt een echte plandelstad! Daarom organiseert **Zwerfie Rotterdam** samen met de Plandelman op zondag 28 september de allereerste Rotterdamse Plandelag.

Plandelen is tijdens het wandelen plastic zwerfafval opruimen. Je kunt zelf gaan plandelen met een afvalzak in de hand of aansluiten bij één van de vele activiteiten. Volg de linkjes hieronder voor details. In de avond hebben we een geweldige afsluiting in Museum Rotterdam.

- 10:00 – 12:00 Ontdek het Schiebroeksepark
- 10:00 – 12:00 Drieparkenroute in West
- 12:00 – 13:00 Plandelsafari bij Droppie
- 12:00 – 16:00 Elke hoek van Hoek
- 14:00 – 15:30 Door de bochtjes van Kralingen
- 14:00 – 16:00 Ommetje Spangen
- 14:00 – 16:00 Ontdek het Zuiderpark
- 15:00 – 17:00 Visserijgriend en Ruigeplaatbos
- 19:00 – 20.30 De Plandelavond in Museum Rotterdam; lezingen, humor, film en ontmoeting

KNNV Natuurbescherming

WIE, WAAROM, WAT

Ben jij onze nieuwe burgerwetenschapper?

WIE is de burgerwetenschapper?
Burgerwetenschappers zijn inwoners die actief bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek door data te verzamelen en hun eigen leefomgeving te analyseren.
Wij, Natuurlijk Rotterdam, stimuleren deze

betrokkenheid met projecten zoals ons waterproject.

WAAROM is het zo belangrijk om als burger onderzoek te doen?
Omdat dit unieke en waardevolle inzichten oplevert die vervolgens ingezet kunnen worden bij beleid. Wie kent de buurt nou beter dan de mensen die er wonen? Bewoners voelen zich meer betrokken, verbonden en verantwoordelijk voor hun eigen omgeving. Het creëert een echte saamhorigheid.

WAT kunnen we met de data?
De verzamelde gegevens helpen bij het maken van slimme beslissingen voor het verbeteren van onze leefomgeving.

DOE MEE! Ontdek hoe jij kunt bijdragen aan een schonere en veiligere omgeving.
Het is makkelijker dan je denkt en je leert er nog wat van ook. Samen maken we het verschil in onze eigen buurt!

Samen bouwen aan een groene toekomst voor Rotterdam

Waar Stichting Rotterdam Natuurlijk voor staat
We willen dat Rotterdam ook voor onze kinderen en kleinkinderen een fijne plek blijft om te wonen. Daarom zetten we ons in voor natuurontwikkeling als fundament voor stadsontwikkeling. Ons uitgangspunt is helder: mensen zijn onderdeel van de natuur. Dit werkt twee kanten op. We beschermen mensen als onderdeel van de natuur, én mensen moeten zich samen met de overheid wapenen tegen natuurbedreigingen. We stoppen pas als dit in alle gemeentelijke organen de standaard is geworden. Helaas dragen beleidsmakers nog te vaak oogkleppen die de natuur - en daarmee de mensen in de stad - vernietigen.

en maken ze economisch gedreven keuzes vernietigen.
Onze stichting ontstond in het Lloydkwartier, wakker geschud door de plannen voor Schiehaven Noord. We realiseerden ons al snel dat de stad op veel te veel plekken wordt dichtgetimmerd met beton en staal. Participatie blijft beperkt tot het wettelijke kader van bezwaarschriften. Het wordt een enorme uitdaging om Rotterdam deze eeuw leefbaar te houden. Misschien komt er een punt dat we de stad moeten opgeven omdat de inspanningen niet meer opwegen tegen de opbrengsten. Tot die tijd moeten we slim ontwikkelen: met weinig investeringen de CO₂-uitstoot zo snel mogelijk naar nul brengen en alle ruimte bieden aan natuur en water.

Sluit je aan bij onze beweging

Veel mensen in onze stad maken zich zorgen over de toekomst van Rotterdam. Steeds meer inwoners beseffen dat we nu moeten handelen. Sluit je bij ons aan en help mee aan een groenere, leefbaardere stad.

Wij van KNNV Natuurlijk Rotterdam hebben ons al aangesloten, omdat we deze uitdagingen en zorgen delen. In de samenwerking gaan wij als Natuurlijk Rotterdam ons richten op het inbrengen van kennis over stadsnatuur in de relatie met actieve bewonersorganisaties. Dit doen we niet alleen - samen met steeds meer Rotterdammers bouwen we aan een duurzame toekomst. Herken je jezelf in het bovenstaande?

Wil je meehelpen? Mail naar [KNNV Natuurlijk Rotterdam](#) of [Stichting Rotterdam Natuurlijk](#)

Foto: Stichting Rotterdam Natuurlijk!

GEWEEST

Natuur Café: Planten als bron van medicijnen, Dr. ing. Edwin van den Worm - 9 september 2025
We ontdekten uit welke planten medicijnen worden gewonnen door de moderne mens, maar ook hoe we deze middelen al eeuwenlang gebruikten. Door chemische aanpassingen werden bepaalde middelen beter opgenomen door ons lichaam, maar daar kleven ook risico's aan.

Van wilgenblad tot aspirine: een eeuwenoude zoektocht

Al in 2000 voor Christus gebruikten de Assyriërs wilgenbladeren tegen pijnlijke gewrichten. De oude Egyptenaren brouwen er drankjes van tegen pijn en ontstekingen. Hippocrates prees wilgenbastextract, ondanks de bittere smaak en maagklachten. De werkzame stof salicine werkt koortsverlagend, maar

niet pijnstillend. Dat pijnstillende effect krijg je pas door de synthetisch toegevoegde acetylgroep in acetylsalicylzuur.

De wetenschappelijke doorbraak
In 1763 beschreef predikant Edmund Stone de heilzame werking van wilgenbast. Verschillende onderzoekers probeerden het extract te zuiveren, totdat Henri Leroux in 1829 als eerste salicine

isoleerde. Raffaele Piria ontdekte in 1838 dat salicine een suikerverbinding was en maakte er salicylzuur van. Kolbe achterhaalden in 1859 de chemische structuur en konden het synthetiseren.

Hoe werkt het eigenlijk?

Acetylsalicylzuur remt het enzym cyclo-oxygenase, waardoor er minder prostaglandinen ontstaan. Deze stoffen verergeren pijn en veroorzaken koorts en ontstekingen. Door ze te remmen verdwijnt de pijn en zakt de koorts.

Van papaver tot hoestdrank (Noscapine)

Noscapine (ook wel narcotine genoemd) is een opiumalkaloïde dat, net als morfine, uit de slaapbol wordt gewonnen. Vanwege de sterk hoestdempende werking wordt het als zodanig toegepast. In Nederland krijg je dit geneesmiddel in twee vormen: als drank en als pilvorm. De belangrijkste bijwerkingen zijn duizeligheid, slaperigheid en misselijkheid. Zelden zijn mensen overgevoelig voor noscapine - als dat gebeurt, ontstaan onder andere huiduitslag en buikpijn. In Nederland kun je dit geneesmiddel zonder recept kopen.

Gif of medicijn? Het verschil zit in de dosering

Een vergif is een stof die al in kleine hoeveelheden schadelijk is voor een organisme, en in grotere hoeveelheden vaak dodelijk. Dit begrip wordt vooral toegepast op chemische verbindingen. Sinds de Klassieke Oudheid werden gif uit planten gebruikt om machthebbers onopvallend te vermoorden of voor zelfmoord.

Het eerste basisprincipe van de toxicologie? Vrijwel iedere stof kan schadelijk zijn als je er te veel van binnenkrijgt. *Paracelsus zei het al in de 16e eeuw: "Dosis sola facit venenum" - alleen de hoeveelheid maakt het vergif.*

De keerzijde hiervan is dat er voor iedere giftige stof ook een drempelwaarde bestaat waarbij het nadelige effect op het organisme aantoonbaar wordt. De giftigheid hangt niet alleen af van deze drempelwaarde, maar ook van hoe sterk de effecten zijn.

Foto: Sharida Bhageloe

AGENDA

Natuur Café: Het wel een wee van waterbeestjes in de stad, Bram Koese - 28 oktober 2025

Bram Koese neemt deze avond een virtuele duik in de stadswateren op zoek naar aquatische ongewervelden, oftewel 'waterbeestjes'. Welke levensgemeenschap vinden we hier? Welke uitdagingen zijn er om als waterbeestje in de stad te kunnen leven? Houden waterbeestjes eigenlijk wel van water en wat zouden we kunnen doen om onze stadswateren leefbaarder te maken? Een lezing over het wel een wee van waterbeestjes in de stad.

Bram Koese is projectleider aquatische macrofauna bij Stichting EIS Kenniscentrum Insecten te Leiden. Hij coördineert de landelijke meetprogramma's van de beschermde waterroofkevers en medicinale bloedzuiger en kijkt, al zo lang als hij kan zwemmen, naar beestjes in het water.

Praktisch

Tijd: 19:15 (inloop met koffie en koek), lezing 19:30 tot ca. 21:00 uur

Kosten: € 2 te voldoen bij aanvang

Max aantal deelnemers: 40 personen

Aanmelden is vereist via [natuurlijkrotterdam](#)

Deze avond is een gezamenlijk initiatief van KNNV Natuurlijk Rotterdam en Het Natuurhistorisch, met financiële steun van het Rotterdams Milieucentrum.

Foto: Bram Koese schept waterdiertjes uit een sloot

Na de zomervakantie gaan we vol enthousiasme verder met de **Jaarrond stadsnatuur** excursies door Sharida Bhageloe.

Er staan diverse boeiende thema's op het programma die je niet wilt missen!

Wat gaan we doen?

- 4-10-2025 Zoogdieren in de stad: ontdek welke dieren onze stedelijke omgeving delen
- 18-10-2025 Het bodemleven met bodemdieren in de hoofdrol
- 23-11-2025 De sleutelrol van paddenstoelen in het ecosystemen
- 28-12-2025 Hoe overleven planten en dieren de winter? Overlevingsstrategieën ontrafeld

[Doe je mee? Duiken we samen in de verrassende natuur van onze directe leefomgeving!](#)

Agenda Natuur Café @ Het Natuurhistorisch

Elke maand op een dinsdag van 19:15 tot 21:30 u. inspiratie en ontmoetingen in Het Natuurhistorisch.

Dit komt er aan!

- 28-10-2025: Het wel een wee van waterbeestjes in de stad
- 18-11-2025: Microplastics van oceaانبodem tot in ons lichaam
- 9-12-2025: Het nachtvlinderbalkon van Kees Mostert

Hou onze [website](#) in de gaten voor actuele informatie.

Toegang slecht €2, inclusief koffie/thee.
Aanmelden is vereist via [natuurlijkrotterdam](#)

TIPS

Waarnemers gezocht voor aanspoelsel in Hoek van Holland

Aanspoelsel op het strand verrast je keer op keer. De ene dag liggen er honderden krabbenschildjes, de volgende keer ontdek je allerlei schelpdieren, kwallen, zeesterren of wieren. Een dag later kunnen de golven alles weer hebben meegenomen of ligt alles door elkaar. Strandonderzoek is nooit saai!

Strandaanspoelsel Monitoring Project

Als je regelmatig naar het strand gaat en goed naar het aanspoelsel kijkt, krijg je een mooi beeld van

welke soorten er in de nabije kustzone leven. Doe je dit jarenlang, dan zie je ook hoe de populaties veranderen. Dat is precies wat het Strandaanspoelsel Monitoring Project (SMP) doet.

Elke maand lopen vrijwillige waarnemers (strandwachters) een vast traject op het strand van Hoek van Holland. Ze tellen de aangespoelde organismen en maken onderscheid tussen verschillende soorten: kwallen, zeeanemonen, wormen, krabben, heremietkreeften, stekelhuidigen. Ook de eikapsels van haaien en roggen worden geteld. Na de strandwandeling leggen de waarnemers hun bevindingen vast via de SMP-webapp. Dit project loopt al sinds november 1977, waardoor we nu veel meer weten over hoe de populaties van kustsoorten veranderen.

Het SMP zoekt nieuwe waarnemers voor het traject bij Hoek van Holland.

Lijkt het je leuk? Stuur dan een bericht naar [KNNV Natuurlijk Rotterdam](#).

Het is een gezonde bezigheid als je graag je dagelijkse stappen wilt zetten. Bovendien leer je een hoop van de ervaren gidsen die er altijd bij zijn om je wijs te maken.

SMP wordt gelopen op:

- 18-10-2025 start 9:58
- 22-11-2025 start 11:21
- 20-12-2025 start 8:40

Foto: Sharida Bhageloe, Kleine heremietkreeft, Hoek van Holland Strand, 6-9-2025

Stichting ANEMOON

Landelijke ANEMOON-DAG 2025

De ANEMOON-dag is dé ontmoetingsdag voor natuurliefhebbers!

Of je nu duikt, aanspoelsel telt, weekdieren inventariseert op het land of in zoet, brak en zout water of gewoon nieuwsgierig bent naar de onderwater- en kustnatuur: deze dag mag je niet missen.

Thema: Veranderingen in de natuur

Ontdek hoe mariene organismen, land- en **zoetwaterweekdieren** en hun leefgebieden voortdurend veranderen. Leer tijdens lezingen en workshops over:

- Wieren, kwallen, weekdieren, kreeftachtigen, stekelhuidigen en meer
- Land- en zoetwaterweekdieren en de bescherming van hun leefgebieden
- Projecten van Stichting ANEMOON
- Het gebruik van het ANEMOON-portaal en webapps om waarnemingen door te geven
- Nieuwe inzichten uit vrijwilligersonderzoek

Practisch

Datum: 1 november 2025

Tijd: 10:00 - 17:00 u.

Bijdrage in de kosten: 17,50 (inclusief lunch)

Aanmelden: via [webwinkel van Stichting ANEMOON](#)

Locatie: Gemeentelijk Gymnasium Hilversum, Vaartweg 54

Bereikbaarheid: parkeren tegen betaling in de omgeving. OV: 1,6 km van Hilversum Centraal (25 min. lopen of 10 min. OV-fiets)

Programma

Je kunt zelf je persoonlijke programma samenstellen door 5 minuten vóór het begin van een lezing, workshop of activiteit bij het juiste lokaal / de juiste plek te zijn. Het kan zijn dat er voor een bepaalde lezing of activiteit te veel interesse is. Zorg daarom dat je een alternatieve lezing of activiteit in gedachten hebt om naar uit te wijken.

KNNV: Tweedehands boekenshop

De KNNV heeft een ruim assortiment aan goede tweedehands boeken, zoals naslagwerken en veldgidsen en Wetenschappelijke Mededelingen in huis.

Deze boekencollectie is te danken aan leden -of hun erfgenamen- die hun boeken gratis ter beschikking stellen.

Door de boeken opnieuw beschikbaar te stellen werkt KNNV mee aan het duurzaam hergebruik van informatie. Deze boeken zijn natuurlijk een bijzonder geschenk!

De verkoop is in handen van vrijwilligers en de opbrengst komt volledig ten gunste van de activiteiten van de KNNV.

Zie meer hier: tweedehands-boeken.knnv.nl/

Tentoonstelling: *Let the INSECTS sing to the energy!* door Mariëlle Videler

Voor Het Natuurhistorisch koos Mariëlle Videler werk uit haar serie *365 INSECTS*. Diepzwarte, groter-dan-levensgrote insecten steken op kwetsbare vellen de ruimte in, met herkenbare antennes, pootjes en vleugels. Ze lijken net over de rand weg te glippen. De serie is onderdeel van Videler's project *Reconstructing the Senses*, waarin ze dagelijks een insect verbeeldde,

na *365 BIRDS* en *365 PLANTS*. Videler ziet een spirituele verbinding tussen insecten, planten en mensen, en de metamorfose van insecten symboliseert de levenscirkel. Ze werkte intuïtief met zelfgemaakte gouache van zwart pigment uit oude wijngaarden, aangebracht met haar vingers, en details in potlood.

'*Let the insects sing to the energy* – werken van Mariëlle Videler' is te zien van 21 september 2025 t/m 11 januari 2026 in Het Natuurhistorisch

Foto: Walter Herfst, Natuurhistorisch Museum Rotterdam, met *Zwarte Kraai* (2006), Florentijn Hofman

BOEK TIP: Waarom natuur zo goed voor je is!

Hoogleraar biodiversiteit Kathy Willis neemt je mee op een reis langs experimenten die de impact van natuur op ons welzijn aantonen. Onderzoek bevestigt keer op keer het directe verband tussen planten – binnen en buiten – en een betere fysieke en mentale gezondheid.

Je zintuigen bloeien op in contact met de natuur, wat meetbare effecten heeft op lichaam en geest. Zelfs een vaas rozen op je bureau maakt al een verschil. Bepaalde geuren stimuleren het immuunsysteem, en een boswandeling versterkt je mentale veerkracht.

Groene zintuigen laat zien hoe je je omgeving kunt inrichten om optimaal van deze gezondheidsvoordelen te profiteren. Artsen, psychiaters, stadsplanners en gezondheidsautoriteiten onderzoeken dit steeds vaker, met cruciale inzichten voor ons dagelijks leven.

KLIMAATMARS - 26 oktober - Den Haag

Extreme hitte, overstromingen en droogte teisteren onze natuur. Beleidsmakers laten het afweten met een ontoereikend klimaatplan en gebrek aan investeringen in natuurherstel.

Klimaatrechtvaardigheid begint bij jouw stem! Doe mee aan de Klimaatmars georganiseerd door de Klimaatcrisis Coalitie.

Vlak voor de verkiezingen laten we zien dat uitstel geen optie meer is.

Loop mee! Meld je aan op www.klimaatmars.nl

WAARNEMINGEN

Mosdiertjes: kleine waterbewoners die je misschien over het hoofd ziet

Mosdiermpjes (*Bryozoa* of *Ectoprocta*) zijn fascinerende kleine wezentjes die vooral in de zee leven. Je kunt ze niet verwarren met mosbeertjes - dat zijn heel andere dieren! Er zijn ongeveer 6000 verschillende soorten bekend, zoals het harig mosdiermetje en het breedbladig mosdiermetje.

Hoe zien ze eruit?

Deze piepkleine waterdiermetjes zijn hooguit 1 millimeter groot en wonen in doosvormige huisjes die samen kolonies vormen. Soms zie je ze als korsten op rotsen of zeewier groeien. Andere soorten lijken oppervlakkig op mossen die zachtjes heen en weer wiegen in de stroming. Als je weleens langs het strand loopt heb je waarschijnlijk al eens een dode kolonie gezien, zonder het te beseffen. Ze spoelen regelmatig aan en worden vaak aangezien voor opgedroogd zeewier. Hoewel mosdiermetjes het liefst in warme, tropische wateren leven, kom je ze over de hele wereld tegen. Ze zijn echte overlevers die zich hebben aangepast aan allerlei verschillende omgevingen.

Foto: Sharida Bhageloe, aangespoeld mosdiermetje op het Strand, Hoek van Holland, 6-9-2025

Met deze apps kun je de mogelijke soortnaam van het organisme snel vaststellen

- Birdnet
- Merlin Bird ID (Cornell Lab)
- Plant.net
- ObsIdentify

Meld jouw waarnemingen zelf via www.waarneming.nl.

En stuur je waarneming naar natuurlijkrotterdam@knnv.nl.

Misschien besteden wij er aandacht aan in onze publicaties. Delen is weten.

In de app ObsIdentify hebben wij onze eigen groep aangemaakt 'Natuurlijk Rotterdam e.o.' In deze groep kan je de waarnemingen met foto's van alle groepsleden zien in één prachtig overzicht.

Wil je ook deel uit maken van deze groep? Mail ons op natuurlijkrotterdam@knnv.nl

Foto: Karin, sluipwesp, 31-08-2025

Wat is en doet Natuurlijk Rotterdam

KNNV is een onafhankelijk landelijk opererende vereniging van en voor natuurliefhebbers. Met onze 45 lokale afdelingen verspreid over het hele land en flink wat werkgroepen deelt KNNV kennis en zorg voor natuur in Nederland.

Samen natuur beleven, bestuderen en beschermen staat voor ons voorop!
Dat doen we al bijna 125 jaar.

Sluit je aan!

Geef ons draagvlak met jouw lidmaatschap.

Klik [hier](#) om je aan te melden.

Natuurlijk Rotterdam e.o. is een actieve natuurvereniging.

We lichten onze doelstellingen en beleid graag toe.

Mail natuurlijkrotterdam@knnv.nl, laat je telefoonnummer achter en we nemen contact met je op.

Deze nieuwsbrief wordt onregelmatig gepost.
rotterdam.knnv.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als je geen e-mails meer wilt ontvangen dan kun je je [hier](#) afmelden. • Voeg natuurlijkrotterdam@knnv.nl toe aan je adresboek voor een betere ontvangst.

Laposta